

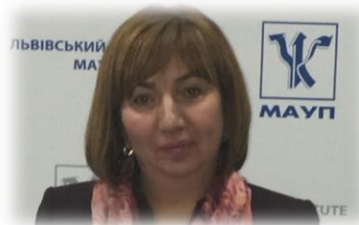
Андрій Артерчук, Уляна Садова

«СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ЛЮДИНА, ДЕРЖАВА, СОЦІУМ»

(за результатами Міжнародної науково-практичної конференції –

Львів, 06 лютого 2025р.)

Організація та проведення конференції «Суспільні трансформації: людина, держава, соціум» стала традиційною подією серед науковців та вчених Львівщини завдяки плідній співпраці керівництва ПрАТ «Львівський Інститут МАУП», НУ «Львівська політехніка» (НДЦ «ДЕМОС»), ДУ «ІРД імені Мар'яна Долішнього НАНУ», Університету економіки в Бидгощі (Польща), Міжнародного університету фінансів, ГО «Академічний простір», ГО «ЦДМЯМЛР», Львівського торговельно-економічного університету, Львівського обласного об'єднання організацій роботодавців. Цьогоріч вона пройшла під «перехресним вогнем» надзвичайно різних процесів, викликів, ризиків, пригод різного рівня. З одного боку, події, пов'язані з війною в Україні, знову і знову змушували говорити про людські потреби, цінності і інтереси, що стали фрагментованими, обмеженими через заваганки одержимих владою диктаторів. З другого, тематика представлених матеріалів вказувала на те, що низка держав вступила у електоральні процеси, котрі потягнули за собою не тільки «качелі» різних обіцянок і запевнень захисту прав власним виборцям, але й перегляд позицій щодо допомоги великій кількості біженців (за даними Євростату тільки у країнах Європи в листопаді 2024 року статус тимчасового захисту мали 4,2 млн осіб¹). Ще з одного, відчувалося й те, що є переживання в окремих учасників конференції про події у власних трудових колективах, де відбуваються вибори керівників... У підсумку ми отримали і зміни і часі та форматі роботи секцій, переривання засідання через зовнішні загрози, обговорення окремих виступів в камерній обстановці... Відрадно, що усе ж учасники конференції були непохитні у потребі живого спілкування, у пошуку зустрічей з авторитетними ученими, у намаганні знайти спосіб долучитися до фахового

¹ Кількість біженців з України в ЄС знову зростає і складає 4,2 мільйона – дані Євростату / Радіо Свобода (15 січня 2025) – URL.: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-eyvrostat-bizhentsi-ukrayintsi/33276981.html>

дискурсу на тему «Суспільних трансформацій як на глобальному чи регіональному рівні, так й в умовах локальних спільнот».

Нині кожна подія – це особистий час. Дефіцит цього ресурсу на тлі колосальної кількості інформації породжує проблеми недовіри до якості досліджень. Про це йшлося й у процесі роботи нашої секції «Соціальна економіка, аналітика та управління людськими ресурсами в умовах суспільних викликів та трансформацій», де від НУ «Львівська політехніка» свої дослідження представили як викладачі, так і аспіранти та студенти (А.Артерчук, Н.Дідух, І.Канцір, О.Корицька, О.Куч, Д.Люба, В.Потапов, У.Садова, Т.Степура, В.Тимошенко, К.Яворський та інші).

Тематика доповідей була доволі широка - від питань організації науки Європейському дослідницькому просторі, досвіду країн ЄС у вирішенні проблем ринку праці та зайнятості до конкретних кейсів підвищення ефективності функціонування української економіки та окремих бізнес структур на фоні широкомасштабної російської агресії, появи нових партнерів на ринку цифрових валют, збереження людського капіталу, гендерної рівності та створення передумов для нового лідерства, подолання бідності населення тощо.

Окремим блоком було розглянуто питання інклюзії у повоєнній економіці України. Усі присутні не мали заперечень, що нині в Україні вже мало говорити про зарубіжний досвід у вирішенні проблем. Більше того, цікавими кейси про здобутки організацій, які працюють у сфері інклюзії (рис. 1).

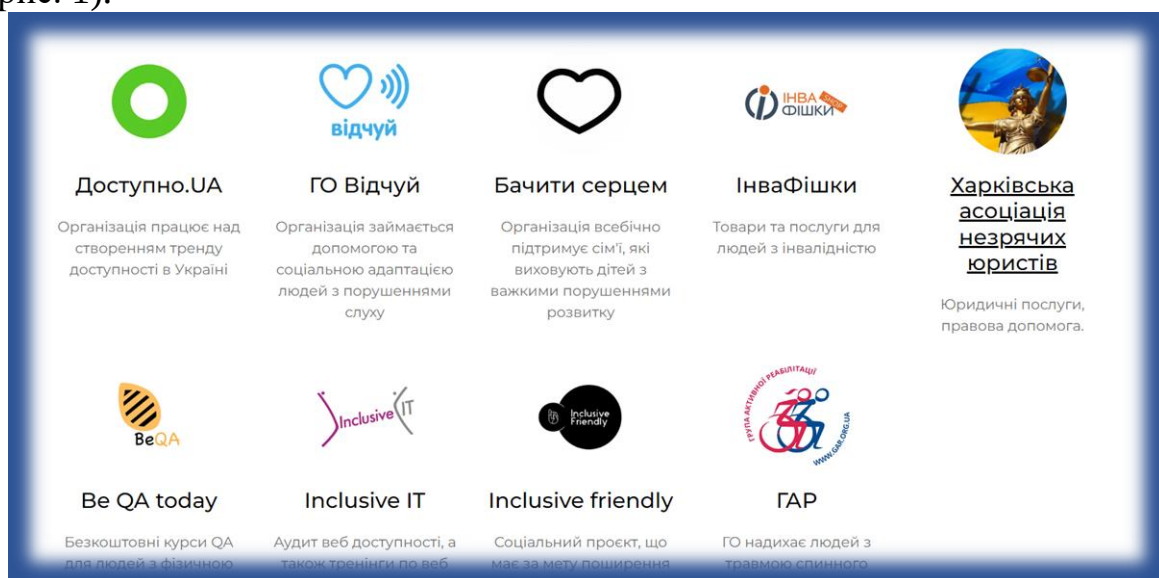

Рис. 1 Деякі організації, які працюють в сфері інклюзії в Україні

Отож, в умовах обмеженого часу дискурс залишався відкритим. Саме тому нами було організовано додаткову зустріч зі студентами НУ «Львівська політехніка», перед якими нову прозвучала ідея співпраці в царині соціальної економіки, аналітики, управління. А серед аргументів щодо використання потенціалу молоді у науково-пошуковій роботі у сфері інклюзії знову прозвучали тези виступу на конференції:

По-перше, нові РРП будуть різними не тільки через різну міграцію робочої сили, капіталів, але й через масштаби поширення інклюзії на них. Вимушений поділ регіонів на прифронтові, центральні, тиллові є чинником поглиблення територіальної асиметрії таких ринків (з виділенням первинного і вторинного сегментів), різної їх місткості в контексті можливостей для людей з інклюзією на фізичних та віртуальних робочих місцях. Ці речі повинні піддаватися моніторингу.

По-друге, інклюзивно позначені РРП - це породження ринку нової економіки. Чисто механічно теорія «резильєнтності» пояснює механізм їх руху, ілюструє як пружина попиту і пропозиції РРП повертає до стану економічної рівноваги. Проте, інклюзія може стати чинником нового поділу праці, появи нової спеціалізації на таких ринках праці (зокрема, освітньої праці). Так звані «інклюзивні робочі місця» у своїй більшості не будуть привабливі для «міграції» за кордон. Водночас, вони матимуть свої переваги для реалізації на них потенціалу специфічних категорій населення – носіїв робочої сили (демобілізованих військових, осіб з обмеженими можливостями зайнятості тощо). Для ідентифікації перспектив розвитку таких робочих місць слід провести маркетинг місцевого ринку праці (профорієнтаційний, підприємницький тощо).

По-третє, щоб стверджувати про потенціал інклюзивних робочих місць для повоєнного відновлення РРП треба мати надійну інформаційну та аналітичну базу. Нині окремі дані можна отримати завдяки діяльності Державної служби статистики України, міжнародних організацій - ILO, UNDP, World Bank, а також вітчизняних освітніх та академічних шкіл. Водночас, без прийняття концепції та законопроекту про місцеву статистику в Україні досягнути успіху буде складно (в Україні роботи проведено в рамках реалізації Проєкту «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні» (Центр розвитку інновацій спільно з Львівським університетом імені Івана Франка, Інститут міста Дрогобич за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» та Міністерства розвитку громад та територій України).

По-четверте, формування та реалізація політики включення елементів інклюзії в підтримку розвитку нових РРП мало б мати державну підтримку. З одного боку, результати такої роботи мали б забезпечити відстежування працересурсних зсувів у бізнес-процесах, які під впливом воєнних дій мають місце в сучасних умовах України (або й навіть запровадження типової методики розрахунку перспективної чисельності незайнятого

населення, що стало б допомогою в організації надання послуг, сервісів, активних програм для державних центрів зайнятості). З іншого, це б стимулювало бізнес до залученості в інклюзивність (через розробку податкових пільг для підприємств, що наймають осіб з вразливих категорій робочої сили, через створення інноваційних платформ для пошуку роботи). Передумовою для обґрунтування такої ідеї є наше дослідження щодо використання хмарних сервісів Google як інструментів моніторингу та профілактики інклюзії на тиловому ринку праці.

По-п'яте, механізми реалізації політики включення елементів інклюзії в підтримку розвитку нових РРП можуть бути різні. Серед показових можуть бути також й кластерні ініціативи, де «онтологічно» в центрі уваги виступає освітня праця – активна розумова та інтелектуальна діяльність людини, пов'язана з формуванням і розвитком її загальних і спеціальних знань (професійних компетенцій – навиків та вмінь. Повоєнне створення освітніх кластерів в Україні має великий потенціал, оскільки освіта є фундаментом для відновлення економіки, інтеграції внутрішньо переміщених осіб, та створення висококваліфікованого робочого потенціалу. Серед ключових аргументів є те, що освітні кластери можуть об'єднати навчальні заклади, дослідницькі інститути та бізнес-середовище для розробки інноваційних програм підготовки фахівців, затребуваних ринку праці; забезпечувати випускників реальними навичками та можливостями працевлаштування; впливати на навчальний процес щодо використання сучасних технологій (штучний інтелект, доповнена реальність); стимулювати залучення грантів для розвитку освітньої інфраструктури; сприяти інтеграції українських освітніх стандартів у європейську та глобальну системи тощо

Відрядно, що наші думки були не тільки почуті, але й знайшли тих, хто готовий включатися у проекти, щоб вирішувати ці проблеми.

